

رمضان و ایماناً و احتساباً غفرلہ ما تقدم من ذنبہ رواہ البخاری
ومسلم وابو داود والنسائی وابن ماجہ .

مآل شریفی

ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم افندمک
شویہ بوبوردیغی روایت ایدیور :
ہرکم اینانہ ، اینانہ وسوہ سوہ اللہ رضائی ایچون قدر کیجہ
سندہ نمازہ طورورسہ کچمش کنہای مغفرت اولونور . ہرکیم دہ اینانہ ،
اینانہ وسوہ سوہ اللہ رضائی ایچون رمضان آیی طوتارسہ ینہ کچمش
کنہای مغفرت اولونور .
بوحديث شریفی بخاری ، مسلم ، ابو داود ، نسائی وابن ماجہ
روایت ایتشلردر .

عرب شریف

عن ابی ہریرۃ رضی اللہ عنہ عن رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
قال الصلوات الخمس والجمعة الى الجمعة ورمضان الى رمضان
مکفرات ما بینہن اذا اجتنب الکبائر - رواہ مسلم .

مآل شریف

ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلمک شویہ
بوبوردیغی روایت ایدیور :
بش وقتہ کی نمازلر ، جمعہ دن جمعہ (نماز) ، رمضان دن رمضانہ
(اوروج) - انسان کبائر دن صاقینمش ایسہ - آرادہ کچن کنہایرہ
(کہ صغائر) کفارتدر .
حديث شریفک راویسی مسلمدر .

احمد نیم

فَقِيرٌ وَقَتَاوِي

جواز تعمیر آخرلہ مباح (!)

اسلام مجموعہ سنک اون ایکنبی صایسنده جواز مسئلہ سنہ دائر
برمقالہ او قودق .

صاحب مقالہ « شریعت اسلامیہ مع التأسف برطاقم (متفقہ)
الندہ الفاظ دائرہ سنہ آلمش اولدیفندن بوکی مباحثک یازلمسنہ لزوم
قطعی حس اولدیفندن (۱) ناشی تحدی بہ قیام ایلہ عادتاً حکم طوربی
طاتیور ، جوازک حکم شرعی اولدیفنه دائر بر مقالہ یازمنہ مجبور

اولیورده سرنامہ ایدیندیکمز کلمات ایلہ باشلابور . بویلہ جہ مقالہ سنک
قیمت علمیہ سنہ راعت استہلال کوستربور .

صاحب مقالہ باشلیجہ المستصفانک ایکی مختلف مباحثندن ترجمہ
ایدرک بوکا کندی افکار صائبہ (۱) لریندہ علاوہ ایدیور .

متعلق (اسم فاعل صیغہ سیلہ) متعلق (اسم مفعول صیغہ سیلہ)
آرہ سنده قدر فرق وارایسہ اباحہ ایلہ مباح آرہ سنده قدر فرق بولندینی
حالدہ صاحب مقالہ نک مباح ایلہ اباحہ آرہ سنده کی فرقندن عفت ایتسی
سلاح علم شریعت اولان « اصول فقہ » ایلہ هنوز توغل ایتدیکنہ
دلالت ایدیور .

صاحب مقالہ دعواسنی یورونمک ایچون همان معروف (۱) اقسامہ
داخل اولہ جق اولان وناقیدین علما طرفندن متفقاً قدح اولسان
« تدلیس » جہتی دہ براتیور : بعض معتزلہ نک قائل اولدینی « جواز
حکم شرعی دکلدر » دعواسنی مطلق اولہ رق میدان علمہ وضع ایدیور .
مقالہ بر جوق خطا ایلہ آلودہ ایسہ دہ نمونہ اولق اوزرہ بر قاجی
ذکر ایلہ اکتفا ایدہ جکم . ذکر ایدہ جکم بحثلردہ قارئین کرامہ
مقالہ نک قیمت علمیہ سی حقندہ بر فکر ویرر طنتندیم .

۱ - صاحب مقالہ ۳۵۸ صیفہ نک باش طرفندہ کی سوزنی آلت
طرفندہ کی سوزنی ایلہ نقض ایدیور . ایکی سوزی آرہ سنده بر
تناقص بولنیور . شویلہ کہ :

« اگر نامتناهی اولان امور مباحی احکام شرعیہ دائرہ سنہ آلمق
ایسترایسہ ک اباحہ ایقاده ایدن مختلف اشکالہ دائماً نصوصک توارد ایتسی ایجاب
ایدر ، یوقسہ حیاتک اکثر حرکاتی ، انسیاقات طبیعیہ بییلہ سہہ ربط ایتک
احتیاجلہ شرع قبول ایتہ جکی حیلہ لر کیتلک ، مثبت اولیان قیاسلر ایلہ شرعی
عادتاً اویونجاق یایمق ضرورتی قارشوسندہ قالیز . بویلہ یایماہ جق اولورسہ ق
خشین برحافظہ کارلق کوستربور حقندہ سمع ورود ایتماش اولان جائزاتہ شرعی
مانع اولہ رق ایلری سورمکدن بشقہ چارہ منر قالمازکہ دائماً تکملات بشریہ بی تأمین
ایچون کوندولقی اولان شریعت احمدیہ بواکی بادرہ ک ایران ایتدہ جکی عیب
ونقصاندن کوکلر قدر یوکسک ومنزہدر »

دیور . صاحب مقالہ بویارم صیفہ ایلہ نامتناهی اولان امور مباحہ نک احکام
شرعیہ دائرہ سنہ آلمیہ جفی ادفا ایدیور .

بوابدہ ایراد ایتدیکی دلیل تحلیل اولنور ایسہ :

« یا نصوصک دائماً توارد ایتسی یا خود شرع قبول ایتہ جکی حیلہ لر کیدلسی ، مثبت
اولیان قیاسلر ایلہ شرعک اویونجاق قلمسی ویا خود خشین برحافظہ کارلق کوسترمس لازم
کلیور . شرع قبول ایتہ جکی حیلہ لر کیدیلوب مثبت اولیان حیلہ لر ایلہ شرعی اویونجاق
قیلوق ویا خود خشین برحافظہ کارلق کوسترمک کی ایکی بادرہ دن شرع منزه اولقلہ
بالضرورہ نصوصک دائماً توارد ایتسی لازم کلجکدر . حالبوکہ ارنحال نبی ایلہ
نصوصک توارد ایتک احتمال قالدیفندن [۱] آرتق نامتناهی اولان امور مباحہ
احکام شرعیہ دائرہ سنہ آلمہاز »

دیدیکی ظاہر اولیور .

صاحب مقالہ نک بو تدقیقاتندن (۱) نامتناهی اولان امور مباحہ
احکام شرعیہ دائرہ سنہ آلمیہ جفی ظاہر اولیور .

[۱] صاحب مقالہ نصوصک تواردینہ احتمال قالدیفنی تصریح ایتبورسہ دہ بو
جہت بدیی اولقلہ ذکرندن صرف نظر قیلمش اولسہ کرکدر . یوقسہ الی یومناہذا
نصوصک توارد ایتسی لازم ظہر .

عین صحیفہ نک نہایتندہ:

« فعل و ترکندہ مجازات اولیان مباح فعلی اجراءہ مکلف بخیردر . دلیل سمعیہ افعال نامتناہی انسانہ مکلف باحکام شرعی تحتہ آئینش و بناءً علیہ مباح فعلی احکام شرعیہ دائرہ سنہ کیرمش دنیہ جک اولورایسہ بو حکمک تقریرماہیتندن بشقہ برماہیتہ مالک اولدینی و تقریر ایلہ تجدید حکم ایلدیلہ مباحی مستغنی بیاندر » دیور .

صاحب مقاله نک بوسوزنی ده تحلیل ایدلم :

« فعل و ترکندہ مجازات اولیان مباح فعلی اجراءہ مکلف بخیردر » دلیل سمعی ایلہ نامتناہی اولان افعال انسانہ حکم شرعی آلتہ آلیور . مباح احکام شرعیہ دائرہ سنہ کیرپور . شوقدر کہ بو حکم شرعی حکم تقریری اولیور . بو حکم شرعی ده تجدید حکم بولنیور . دیمک اولیور کہ نامتناہی اولان افعال انسانہ حکم شرعی آلتہ آلیور ایمش ! آکوزم ! عینی صحیفہ نک باشندہ « نامتناہی اولان امور مباحہ احکام شرعیہ دائرہ سنہ آلتہ ماز » دیوب نہایتندہ نامتناہی اولان امور مباحہ احکام شرعیہ دائرہ سنہ الثیر » دیمک عقل و منطق ایلہ فصل قابل توفیق اولور ؟

کچن هفته بیان ایلدیکم وجهله وادی تناقضه دوشمه مک ایچون یکانہ چاره عناصر تصوراتی تحلیل ایتیمک ، تصوراتی واضح و متایز قلمقدرد . منر بوجاریه مراجعت ایدرسه کز فکری محو ایدن ، مقاله ده قیمت علمیه بر اقیان بویله بر تناقضه دوشمزسکز .

تناقض قاعده سی موجبنه قضیه لردن بری صادق ، دیکری کاذب اوله جفتندن بوراده برنجی قضیه « نامتناہی اولان امور مباحہ احکام شرعیہ دائرہ سنہ آلتہ ماز » کاذب ، ایکنجی قضیه « نامتناہی اولان امور مباحہ احکام شرعیہ دائرہ سنہ الثیر » صادقدر .

برنجی قضیه کاذبدر . چونکہ صاحب مقاله نک زاده فکری در ؛ فقه بیلن برکیمسه بویله برسوز سولیه منر .

ایکنجی قضیه صادقدر . چونکہ عیناً المستصفادن مترجمدر ، اهل علم سوزیدر .

۲ — صاحب مقاله مباح ایلہ اباحہ فی فرق ایتدیککی کی دلیل ایلہ مدلولی ده فرق ایتدیور ، یکدیگرینه قاریشدریور . شویله کہ :

المستصفاده یازیلان « بان یقال قد دل السمع علی ان مالم یرد فیہ طلب فعل ولا طلب ترک فال مکلف فیہ بخیر » عبارہ سنده سمع : فعل و ترکندہ طلب وارد اولیان مباح فعلی اجراءہ مکلفک بخیر اولدیفنه دلالت ایدیور . دلیل : سمع ، مدلول : « فعل و ترکندہ طلب وارد اولیان مباح فعلی اجراءہ مکلف بخیردر » قضیه سی اولیور .

صاحب مقاله بوراسنی شویله ترجمه ایدیور : « فعل و ترکندہ مجازات اولیان مباح فعلی اجراءہ مکلف بخیردر دلیل سمعیله ... »

بوراده بوقضیه مدلول ایکن دلیل اولیور . آبرادر ! اباحه ایلہ مباحی ، دلیل ایلہ مدلولی فرق ایتمدن ، نهیه قطاره قاریشدریکز ؟

طارله بکر ! واقعا اصول فقه ایلہ توغل ایتدیکککز ایچون اباحه ایلہ مباحی ،

منطق ایلہ توغل ایتدیکککز ایچون مهالک تناقضی بیلمدیکککزی معذور کورپورم ؛ فقط یا کاش ترجمه کزی ، دلیل ایلہ مدلولی قاریشدریککزی اصلا معذور کوره میورم .

« فعل و ترکندہ مجازات اولیان مباح فعلی اجراءہ مکلف بخیردر » قضیه سی دلیل سمعی اولور ؟

قرداشم ! دلیل سمعی یا کتاب ویاسنتدر . قرآن میینی ترجمه انسانیده بویله بر آیت می تصادف ایتدیککز ؟ یوقسه بومالده بر حدیث شریفی تخریج ایتدیککز ؟ یوقسه دلیل سمعی نک نه اولدیفنی بیلمیورمیسکز ؟ یوقسه لسان عربده « دل » کله سندن سوکره « علی » حرف جری ایلہ مصدر اولان جمله نک مدلول اوله جفتک فرقه وارمیورمیسکز ؟ حیرت اندر حیرت !

جائزات حکم تقریری اولسه ده ، اولسه ده ینہ محتاج استفتا وافتا اولدیفنی . جائزاتک ثابت اولیوب وجوب و حرمتہ طوغرو منجذب اولدیفنی . جائزاتی تغییر ایتیمک آنجق دلیل شرعی به متوقف بولندیفنی محترم همشهرمه قارشو یازدینم مقاله لرمده بیان ایلدیکمدن صاحب مقاله به قارشو ابروجه تکراره حاجت کورمیورم . صاحب مقاله بر چوق تحکمه (دعوی بلادلیلده) بولونیور . شیمدیلک اثرده عطف نظر ایتیمه حکم ، حکم تقریری و تاسیسی بحثلرینی آتی به براقه جفم ، بالککز « نافی اقامه دلیلہ مجبور دکلدرد » دعواسنی انتقاد ایدم حکم .

صاحب مقاله « نفی و نافی ایچون دلیلہ لزوم یوقدر » دیور . فی الواقع بوبابده اختلاف وارددر :

بر طائقیه کوره نافی به دلیل لازم دکلدرد . دیکر بر طائقیه کوره نافی به مرحله بردلیل لازمدر . دیکر بر مذهبه کوره عقلیاتده دلیل لازم ، شرعیاتده دلیل لازم دکلدرد . المستصفاده بیان اولدیفنی اوزره بوبابده مختار اولان رأی : ضروری اولیان خصوصده دلیل لازم اولمق در .

چونکہ نافی فنی ادعا ایتدیککی شیک متنی اولدیفنی یابیلیور ، یانده شک ایدیور . نافی شک ایدرسه اندن دلیل مطالبه اولتماز . چونکہ جهلی ، عدم معرفتی اعتراف ایتمش اولیور . بالعکس نافی فنی ادعا ایتدیککی شیک متنی اولدیفنی یقیناً بیلورسه بونافی نک بو معرفتی یاعن ضرورته و یاعن دلیل اونیق لازم کایر . بوحالده عن ضرورته اولیان فقیده دلیل لازم اولمش اولور .

اگر عن ضرورته (ضروری اولیان) فقیده نافیندن دلیل اسقاط اولنسه ایکی فساد لازم کایر :

۱ — قضایای سالبه دلیلندن مستغنی اوله جقدر . مثلاً صانع عالمی نفی ایدن ، نبوت محمد (صلی الله علیه وسلم) نفی ایدن ، نشئه اخراپی نفی ایدن ، تحریمه خمری نفی ایدن ، تحریم زناپی نفی ایدن کیمسه لرد دلیل واجب اولیه جق ، برمنکر سزه قارشو « اه (تعالی و تقدس) یوقدر » محمد (علیه الصلاة والسلام) نبی دکلدرد . یوم آخرت یوقدر ، خمر

(سنان) د کلینجه اوده حقسزلقده او برندن کری قالمادی . زیرا
توقادی بر یز :

— یا لالخزرج ، یامعشر الانصار ! دییه باغیردی وقوم وقبیله سنی
یاردیمه چاغیردی . حال بوکه اویله یامایاجقدی ، طوغروجه رسول الله
حضورینه کیدوب اوکاشکایت ایدمک واونک حکمنه راضی اولاجقدی .
اوکا شکایت ایدمک واونک حکمنه راضی اولاجقدی .

عجبا بی چاره لک امدادینه قوشمق ایچین پیغمبردن ده شفقنلی کیم
اولاییردی ؟

ذاتاً بو کونکی عسکرلکدهده بویله دکلی ؟ مثلاً انسانلق حالی .
ایکی سلاح آرقه داشی بر غوغا چیقاریویر (اولمانسی اعلی یا) .
بری ، دیگرینه حقسز بر تجاوزده بولونور ، بریکینک کوردیکی تجاوزده
مقابله ایتمه سی دکل ، کیدوب ضابطنه شکایت ایله مه سی وکندینه قارش
حقسزلق ایدنه نظاماً جزا چکدیرمه سی لازمدیر . بویله یامازده
یه دیکی بر طوقات برینه ایکی طوقات وورمایه ، یاخود همشهریلرینی
یاردیم ایچین چاغیرمه یه قالقیشیرسه اوده حقسزلق ایتیش واته کی قدر
جزایه حق قازانمش اولور .

انصاریلرک سنانه یاردیم ایچین قوشوب کلدکلرینی کورن جهجاهده :
— یا لکنانه ، یامعشر المهاجرین ! دییه فریاد ایتدی . سنی
ایشیدن مهاجرلردن بهضریده اوندن طرفه قوشدی . بلکه
ایشیتمشسکدر :

سلطان محمود (یکی چری) اوجاغنی قالدیرمق ایچین (مسلمان
اولان سنجاغ شریف آلتنه کلسین) دییه دلال چاغیرتمش . بریکیلرده
بوکا مقابل (یکچیری اولان قزغان شریف دینه طوبالانسین) دییه
نعره لر آتمش . استانبولده کی مسلمانلر ، ایکی یه آیریش . بر طاقنی
سنجاغ آلتنه ، بر طاقنی قازان دینه بریکمش . اوندن صوکرا بویکی
طاقیم ، بر برینه صالدیروب آراده بر چوق مسلمان قانی دوکولمش .
ایشته سنان ایله جهجاهک باغیریشمالری اوزهرینه آز قالدی اویله
بر حال اولویوردی . چونکه : مهاجرلر جهجاه طرفه ، انصاریلرده
سنان طرفه کچمشلر و بر برلرینک دین قاردهشی اولدقلرینی اونوتوب
همشهریلک غیرتیه یکدیگری اوزهرینه آتیلاجق درجه یه ککشلردی .
او صیراده رسول الله افندیز یتشدی و :

— ینهمی جاهلیت دعواسنه قالقیشدیکز ؟ دییه اوراده کیله
چیقیشدی .

— مهاجرلردن بری ، بر انصاری بی دوکش ، اوده (یالالخزرج)
دییه قوم وقبیله سنی امداده چاغیرمش . دیدیلر . پیغمبر حضرتلری :
— براق شو مردار کله یی . بو کله ایله باغیرانلر ، یعنی دعوائ
جاهلیتله قوم وقبیله سنی امداده چاغیرانلر ، جهنمی طولودوراجقلردر .
بیوردی .

احبابدن ، بضیلرینک :

حرام دکلدر ، زنا حرام دکلدر ، دیسه اندن دلیل ایستمکه حقکز
اولیه جقدر . نه بیوک مفسدت !

۲ — هر مثبت اثبات ایتدیکمی نفی ایله تعیر ایده بیله چکندن قضایای
موجبهده دلیلدن مستغنی اوله جقدر . مثلاً « صانع عالم قادردر » قضیه سنه
بدل « صانع عالم عاجز دکلدر . « دینه جکی کبی « صانع عالم عالمدر »
قضیه سنه بدل « صانع عالم جاهل دکلدر » دینه جکدر . وقس علی هذا .
المستفاده نافی به دلیل لازم کز دییه نلرک شهادتی رد و دفع اولونمش
اولغله ذات عالیرلی اورالردن سکوت ایدیورسکز ، فقط رأی مرجوحی
« نافی به دلیل لازم دکلدر » دعواسنی قبول ایدیورسکز .

دیمک اولویورکه ذات عالیرلی : ارض متحرک دکلدر — فضا نامتناهی
دکلدر — کی قضیه لری بلا دلیل قبول ایدمک چکسکز ، نافیدن دلیل طلب
ایتمه چکسکز . مذهبنکز ، یعنی « نافی اقامه دلیل » محتاج دکلدر « قضیه سی
موجبنجه بروجه آتی قضایای سلیبه یی ده بلا دلیل قبوله مجبورسکز :

۱ — مقاله کزده بر قیمت علمیه یوقدر .
۲ — « جوازه حکم شرعی دکلدر » دییه بعض معتزله وانلره پیرو
اولانلر مصیب دکلدر .

۳ — ذات عالیکز عالم دکلسکز ، بو میدانک اهلی دکلسکز .
عزیزم ! یا بوقضیه لر ایچون دلیل ایستاملی ، بلا دلیل بو قضیه لری
قبول ایتلی ؛ یا بومذهبی ترک ایتلی ، حق قبول ایتلی .

ازمیرلی

اسماعیل حق

اسلام عسکرینه

مریسیع وقعیه سی :

اسلام اردوسی ، مریسیع صوینک باشنه قونمش ، رسول الله
حضرتلرینک مشیندن چادری ده مناسب بر یره قورولمشدی . اسلام
مجاهدلردن بعضلری اوطورمش دیکله نیور ، بعضلری ده اوتهدن بری
ایشلره مشغول اولویوردی .

عمر الفاروق حضرتلرینک خدمتده بولونان (جهجاه غفاری)
اسمنده بر آدام ، صو که تیرمک ایچون قویو باشنه کیتمش ، اوراده :
— بن اول چکه جکم ، سن صوکرا چکه جکسک ! کی اهمیتسز
بر سبیدن (سنان بن فروه) نامنده بریله آتیشایه باشلامش ، حتی صورته
بر طوقات آتوب بورنندن قان بوشاندرمشدی . جهجاه ، بو ایشده
حقسزدی . چونکه : نوبت سنانک ایه کندیسنک بکله مه سی لازمدی .
عجله ایشی وارسه بریکندن رخصت آلوبده قابنی طولودورماسی ایجاب
ایدردی . یوقسه زوربالنه قالقوب دین قاردهشی دوکک صلاحیتی
حازر دکلدی .